

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 31 lipca 2013 r.

PS-KNPS.431.4-15.2013/W/PRZYNEŁO
Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu
WYDZIAŁ NADZORU I KONTROLI
06-08-2013
Ilość załączników
Podpis

Pan
Arkadiusz Słowiński
Burmistrz
Miasta Lubań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 20-21 czerwca 2013 r. na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) kontrolerzy Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu: Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki – przewodnicząca kontroli oraz Grażyna Zielińska - starszy inspektor wojewódzki – kontroler, przeprowadzili kontrolę kompleksową w Urzędzie Miejskim. Zakres kontroli obejmował organizację i funkcjonowanie miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o plan kontroli Wojewody Dolnośląskiego zatwierdzony dnia 28 grudnia 2012 r. W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 stycznia 2012 r. do dnia kontroli, Burmistrzem Gminy Lubań był i jest nadal Arkadiusz Słowiński, odpowiedzialny również za wykonywanie zadań w zakresie kontrolowanych zagadnień.

W zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wydaje się ocenę **pozytywną z nieprawidłowościami**. Uzasadnieniem powyższej oceny jest ustalony w czasie kontroli stan faktyczny i prawny.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.), do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Zmiany w cytowanej powyżej ustawie dotyczące konieczności opracowania w/w programu zostały wprowadzone nowelą w sierpniu 2010 r. W mieście Lubań został przyjęty do realizacji Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2013 – 2014 na podstawie Uchwały Nr XXXV/256/2013 Rady Miasta Lubań z dnia 26 marca 2013 r.

W toku kontroli ustalono, iż w Gminie Miejskiej Lubań obowiązuje Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009 - 2015. Przyjęto ją Uchwałą Nr XXX/171/2008 Rady Miasta z dnia 30 grudnia 2008 roku. Strategia została opracowana w oparciu o przeprowadzoną wcześniej diagnozę sytuacji społecznej i zgromadzone dane z MOPS, PUP, KPP, PCPR, Zespołu Służby Kuratorskiej, Sądu Rejonowego, Straży Miejskiej i MKRPA.

Odnosząc się do art. 6 ust. 2 pkt 2 cytowanej wyżej ustawy, gmina zobowiązana jest do prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne, służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. Przeprowadzona kontrola wykazała, że Miasto Lubań wywiązuje się z powyższego zadania, realizując je poprzez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej lub inne współpracujące w tym obszarze podmioty:

— Miejski Dom Kultury,

- Bibliotekę,
- Młodzieżowy Dom Kultury,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Placówki Oświatowe,
- Parafie i Kościoły,
- ZHP.

Na terenie Miasta funkcjonuje system bezpłatnej pomocy specjalistycznej. Można je uzyskać w:

- Punkcie Konsultacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Poradni Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu
- Punkcie Konsultacyjnym ds. Narkomanii przy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej
- Ośrodka Wsparcia Dziennego

Wyżej wymienione podmioty udzielają osobom zainteresowanym pomocy i wsparcia psychologicznego, prawnego, socjalnego, a w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu pracownicy MOPS organizują schronienie w wytypowanych ośrodkach.

Uchwałą Nr LIII/313/2010 Rady Miasta Lubań z dnia 31 sierpnia 2010 r. określono tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania. W uchwale wprowadzono zmiany Uchwałą Nr XIV/99/2011 Rady Miasta Lubań z dnia 4 października 2011 r., które dotyczyły § 8, w którym zmieniono liczbę członków GR.

W myśl art. 9 ust. 8 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych pomiędzy burmistrzem a przedstawicielami podmiotów określonych w art. 9 a ust. 3 lub 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Między Burmistrzem Miasta Lubań a 13 podmiotami zostały zawarte porozumienia o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym.

Zarządzeniem Nr 50/2011 Burmistrza Miasta Lubań z dnia 24.03.2011 r. powołano Zespół Interdyscyplinarny (ZI) do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w składzie 13 osobowym, stanowiącym stały skład Zespołu. Jest to zgodne z art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.). *Na posiedzeniu ZI w dniu 6 grudnia 2011 roku przyjęto Uchwałą nr 2/2011 Regulamin Zespołu Interdyscyplinarnego. Określenie szczegółowych zasad funkcjonowania zespołu należy do kompetencji Rady Miasta, co ta uczyniła Uchwałą Nr LIII/313/2010 z dnia 31 sierpnia 2010 r. określając tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania. W tejże uchwale nie wspomniano, że inne szczegółowe warunki funkcjonowania określi regulamin opracowany przez zespół. Zatem nie ma podstaw, by uznać go za obowiązujący dokument. Regulamin powiela też niektóre zapisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy.*

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.), Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jako administrator danych osobowych jest obowiązany zgłosić zbiór danych pod nazwą „Zespół Interdyscyplinarny” do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych. W toku kontroli ustalono, iż MOPS 2 listopada 2011 r. złożył taki wniosek, a w dniu 23 listopada 2011 r. otrzymał stosowne zaświadczenie.

Pierwsze posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego odbyło się 7 kwietnia 2011 r., uczestniczyło w nim 11 z 13 osób powołanych do Zespołu. Podczas posiedzenia dokonano wyboru przewodniczącego ZI. Protokół z posiedzenia został podpisany przez uczestników, dołączono listę obecności. Od obecnych członków Zespołu odebrano oświadczenia o zachowaniu poufności informacji, (pozostali nieobecni członkowie Zespołu takie oświadczenia złożyli w późniejszym terminie). Ich treść była zgodna z art. 9 c ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r.

o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, *natomiast w oświadczeniach nie oznaczono podmiotu, któremu je złożono*. Podczas posiedzenia dokonano ogólnych ustaleń, omówiono cele i zadania Zespołu, terminarz spotkań oraz potrzeby szkoleniowe. Na posiedzeniu ZI 7 września 2011 r. wybrano zastępcę i sekretarza oraz poruszono sprawę przemieszczania się członków GR i ZI.

Od dnia powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do dnia przeprowadzenia kontroli odbyło się 10 posiedzeń.

W dwóch przypadkach nie dotrzymano ustawowego terminu zwołania kolejnego posiedzenia ZI – w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące i jest to niezgodne z art. 9 a ust. 7 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, ze zm.). Ponadto analiza kolejnych protokołów z posiedzeń ZI wskazuje, że głównymi problemami, które podejmowano podczas spotkań była analiza indywidualnych przypadków. O ile grupy robocze zajmują się w szczególności takimi przypadkami, tak zadania zespołu interdyscyplinarnego wynikają z art. 9b i dotyczą:

- realizacji działań określonych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- integrowania i koordynowania działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Z powyższego wynika, że ZI może także rozpatrywać indywidualne przypadki, natomiast jego zadania powinny skupiać się na integrowaniu i koordynowaniu działań różnych podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Z dokumentacji nie wynika, by ZI działający w Gminie Lubań podejmował wymienione powyżej działania, i jest to niezgodne z ww. zapisem art. 9b Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W kontrolowanym okresie, od 1 stycznia 2012 roku do dnia kontroli wszczęto 19 procedur NK, zakończono 13, w toku jest 6 spraw. Są one (NK) rozpatrywane przez grupy robocze i jest to zgodne z art. 9 a ust. 10 ww. ustawy, z wyłączeniem spraw do których nie powołano w ogóle grup roboczych. Analiza dokumentacji indywidualnych dziesięciu przypadków wskazuje, że

- *terminy przekazywania NK przez organ, który je założył – w tym wypadku przez Policję, tylko w trzech przypadkach były zgodne z § 7 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).*
- *terminy przekazywania dokumentacji przez Przewodniczącego ZI członkom GR nie są zachowane w pięciu przypadkach, co jest niezgodne z § 8 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).*
- *Na 10 wszczętych procedur NK tylko w dwóch przypadkach powołano inicjujące sprawę posiedzenia GR bez zbędnej zwłoki.*
- *w żadnej z analizowanych spraw nie wypełniono NK C i D, nie ma również informacji o przekazaniu NK B ofierze, w żadnym przypadku nie wystosowano zaproszenia na posiedzenie GR dla ofiary i wezwania dla sprawcy.*
- *w żadnej z analizowanych spraw nie sporządzono diagnozy problemu, a indywidualny plan pomocy sporządzono w trzech przypadkach, a tylko w jednym był on wyczerpujący (3/2012r.)*

- *nie we wszystkich przypadkach były sporządzane protokoły z posiedzeń GR.*
- *w trzech wszczętych procedurach nie powołano w ogóle GR,*

Wskazane jest przywiązywać większą wagę w opracowywaniu indywidualnych planów pomocy, z których powinny wynikać cele, zadania do realizacji, osoby odpowiedzialne, terminy. Plany powinny podlegać monitoringowi, którego odzwierciedlenie powinno znajdować się w dokumentach.

Zakończanie procedury NK wymaga udokumentowania w formie protokołu podpisanego przez przewodniczącego ZI. *W kontrolowanej dokumentacji takie protokoły były, natomiast nie zawierały one danych o których mowa w § 18 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Część protokołów nie zawierała:*

- *danych dotyczących osób, wobec których realizowana była procedura;*
- *dat rozpoczynających i zakańczających procedurę;*
- *opisu podjętych działań.*

Procedurę można zamknąć po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowanych działań. Nie można jej natomiast zamknąć na wniosek stron, co zdarzyło się w przypadku NK NR 1/2012. Niepokojące są ponadto stwierdzenia w protokołach, że przemoc ustała lub jej nie ma, a z formularza NK wynika, że przemoc trwa w domu od kilku lat lub się nawet nasiliła (NK NR 1/2012, 3/2012, 6/2012). Tym bardziej jest to nieprawidłowe, że grupa robocza nie podejmowała żadnych działań, nie opracowała indywidualnych planów pomocy lub w ogóle nie podejmowała działań w konkretnej sprawie NK NR 2/2012, 4/2012, 5/2012, 6/2012, 18/2012, 19/2012. Niedopuszczalne jest, aby po wszczęciu procedury NK, (założenie Karty NK jest już wszczęciem procedury) nie podejmowano żadnych działań nawet przez kilka lub kilkanaście miesięcy, lub stwierdzano w notatkach pracownika socjalnego i policji, cyt: „powoływanie GR i wdrażanie NK nie jest nadal wskazane” (NK19/2012). Również nie można przyjąć, że wszczęta procedura rozpatrywana jest na jednym posiedzeniu grupy roboczej, a później jest już zamykana na posiedzeniu ZI, po kilku lub kilkunastu miesiącach.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości:

1. Brak oznaczenia podmiotu, któremu złożono oświadczenie o zachowaniu poufności.
2. Określenie szczegółowych zasad funkcjonowania ZI w formie regulaminu, przez organ nieposiadający kompetencji do opracowania tych zasad.
3. Zespół Interdyscyplinarny nie podejmował działań do których został powołany, rozpatrywał jedynie indywidualne przypadki.
4. Nie przestrzegano procedury NK w zakresie terminu przekazywania formularza NK przez organ który je założył do przewodniczącego ZI.
5. Nie przestrzegano procedury NK w zakresie terminu przekazywania formularza NK przez przewodniczącego ZI do członków ZI lub GR.
6. Zbyt długi okres od wszczęcia procedury do pierwszego posiedzenia GR lub ZI lub brak zwołania grupy w ogóle.
7. Nie podejmowano działań dla indywidualnych przypadków przez GR w przypadku założenia NK – w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jak również braku działań w stosunku do osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc.
8. Braki w dokumentacji - brak diagnoz problemów, indywidualnych planów pomocy, protokołów z posiedzeń.
9. W żadnym przypadku nie zaproszono potencjalnej ofiary i nie wezwano potencjalnego sprawcy na posiedzenie GR, tym samym nie wypełniono NK C i NK D.

10. Nie przestrzegano wytycznych obowiązujących przy zamknięciu procedury NK zawartych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej oraz stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się zalecenie pokontrolne:

1. Należy uregulować kwestię oświadczeń i ich poprawności merytorycznej.
Podstawa prawna: art. 9 c ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.).
Termin realizacji: niezwłocznie
2. W przypadku konieczności uszczegółowienia zapisów dotyczących działania zespołu interdyscyplinarnego należy wprowadzić stosowne zmiany w uchwale w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego lub ewentualnie uzupełnić uchwałę o zapis dotyczący możliwości opracowania regulaminu przez ZI.
Podstawa prawna: art. 9 a ust. 15 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.).
Termin realizacji: na bieżąco.
3. Należy zobowiązać przewodniczącego ZI i członków Zespołu do realizowania zadań Zespołu wynikających z art. 9b ust. 1,2,3 - tj. koordynowania i integrowania działań podmiotów o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy i do realizowania pozostałych zadań wymienionych w punktach 1-5 art. 9 b.
Podstawa prawna: § 9 b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.).
Termin realizacji: na bieżąco.
4. Należy zobowiązać wszystkie podmioty związane porozumieniami i realizujące procedurę NK do przestrzegania obowiązku terminowego przekazywania przewodniczącemu ZI formularza NK.
Podstawa prawna: § 7 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).
Termin realizacji: na bieżąco.
5. Należy zobowiązać przewodniczącego ZI do przestrzegania obowiązku terminowego przekazywania formularza „Niebieska Karta-A” członkom zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.
Podstawa prawna: § 8 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).
Termin realizacji: na bieżąco.
6. Po wszczęciu procedury NK, zespół interdyscyplinarny lub grupa robocza powinni niezwłocznie podjąć działania interwencyjne, w tym udzielać pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; podejmować działania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań; zapraszać osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej; opracować indywidualny plan pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych.

Podstawa prawna: § 2 ust. 1, § 3 i § 16 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

Termin realizacji: na bieżąco.

7. Należy dokumentować działania podejmowane wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań

Podstawa prawna: art. 9 b ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.).

Termin realizacji: niezwłocznie.

8. W ramach procedury członkowie zespołu lub grupy roboczej zapraszają osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej a przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.

Podstawa prawna: § 16 ust. 1 pkt 3, § 17 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

Termin realizacji: na bieżąco.

9. Należy przestrzegać procedury zamknięcia NK.

Podstawa prawna: § 18 ust. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

Termin realizacji: na bieżąco.

Pouczenie:

Zgodnie z art.128 ust.2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013 r., poz. 182.), kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Wojewody Dolnośląskiego. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

Zarówno w przypadku uwzględnienia, jak i nieuwzględnienia wniesionych zastrzeżeń, kontrolowana jednostka zobowiązana jest w terminie 30 dni do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dorota Grzybowska
Z-CA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

.....
kierownik jednostki kontrolującej

Do wiadomości:

- 1) Danuta Suchodolska – Przewodnicząca ZI w Lubaniu.